

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “ความสามารถของครูบรรณาธิการ ตามความคาดหวังของผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษา” มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสามารถของครูบรรณาธิการที่ผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษาคาดหวัง

การวิจัยครั้งนี้ตั้งแนวเหตุผลไว้ว่า ความสามารถของครูบรรณาธิการที่ผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษาคาดหวังนั้นแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามซึ่งได้ส่งให้แก่กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู และครูบรรณาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง จำนวน 500 ฉบับ ได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ นำมาวิเคราะห์ได้ 426 ฉบับ (ร้อยละ 85.2 ของแบบสอบถามที่จัดส่ง)

การสรุปและอภิปรายผล

1. ผู้ตอบแบบสอบถาม

ผู้ตอบแบบสอบถามครั้งนี้ประกอบด้วยผู้บริหาร 47 คน ครูกลุ่มวิชา 329 คน และครูบรรณาธิการ 50 คน ผู้ตอบแบบสอบถามโดยรวมเป็นหญิงมากกว่าชาย

เมื่อพิจารณาตามกลุ่มผู้ตอบ กลุ่มผู้บริหาร เป็นชายมากกว่าหญิง ขณะที่ครูกลุ่มวิชาและครูบรรณาธิการเป็นหญิงมากกว่าชาย

ในส่วนของวุฒิการศึกษา ผู้ตอบโดยรวมร้อยละ 81.7 จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ร้อยละ 17.4 จบการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 0.7 จบอนุปริญญาป.กศ.สูง และร้อยละ 0.2 จบปริญญาเอก โดยเป็นผู้ตอบที่เป็นผู้บริหาร

และด้านประสบการณ์การทำงาน ผู้ตอบร้อยละ 94.4 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 4 ปีขึ้นไป มีเพียงร้อยละ 5.6 ที่มีประสบการณ์ต่ำกว่า 4 ปี

2. ความสามารถโดยรวมของครูบรรณาธิการ

2.1 ความสามารถของครูบรรณาธิการโดยรวม จากผลการวิจัยปรากฏว่า ผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิการ คาดหวังโดยรวมไม่แตกต่างกันโดยผู้ตอบทุกกลุ่มมีความคาดหวังอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับความคาดหวังได้ดังนี้ ผู้บริหาร (ค่าเฉลี่ย 4.10) ครูบรรณาธิการ (ค่าเฉลี่ย 4.00) และครูกลุ่มวิชาคาดหวัง (3.90)

ดังนั้นจากแนวเหตุผลที่กำหนดว่า ความสามารถของครูบรรณาธิการที่ผู้บริหาร ครูและครูบรรณาธิการโรงเรียนมัธยมศึกษาคาดหวังนั้นแตกต่างกัน ผลการวิจัยที่ได้ไม่สอดคล้องกับแนวเหตุผลที่ตั้งไว้ ดังที่พบว่า ทุกกลุ่มคาดหวังความสามารถของครูบรรณาธิการไม่แตกต่างกัน

2.2 เมื่อพิจารณาความสามารถของครูบรรณาธิการแต่ละด้านจากความสามารถที่สอบถามทั้งหมด 7 ด้าน ได้แก่ ความสามารถในการด้านวิชาชีพ ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ ความสามารถในการด้านการจัดการ ความสามารถในการด้านการวางแผนและการประเมินผล ความสามารถในการด้านการวิจัย ความสามารถในการด้านการเรียนการสอน และความสามารถในการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ พบว่ามีความสามารถ 6 ด้านที่ทุกกลุ่มคาดหวังในระดับมาก ได้แก่ ความสามารถในการด้านวิชาชีพ ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ ความสามารถในการด้านการจัดการ ความสามารถในการด้านการวางแผนและการประเมินผล ความสามารถในการด้านการเรียนการสอน และความสามารถในการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ยกเว้นความสามารถในการด้านการวิจัยที่ทุกกลุ่มคาดหวังในระดับปานกลาง

แม้ว่าความสามารถ 6 ด้านที่ทุกกลุ่มคาดหวังอยู่ในระดับเดียวกัน คือระดับมาก แต่มีลำดับต่างกันดังนี้

ผู้บริหารคาดหวังให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถในการด้านวิชาชีพ ความสามารถในการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ความสามารถในการด้านการจัดการ ความสามารถในการด้านการเรียนการสอน ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ และความสามารถในการด้านการวางแผนและการประเมินผล

ครูกลุ่มวิชาคาดหวังให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถในการด้านวิชาชีพ ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ ความสามารถในการด้านการจัดการ ความสามารถในการด้านการเรียนการสอน ความสามารถในการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ และความสามารถในการด้านการวางแผนและการประเมินผล

ครูบรรณาธิการคาดหวังให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถในการด้านวิชาชีพ ความสามารถในการด้านการจัดการ ความสามารถในการด้านการเรียนการสอน ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ ความสามารถในการด้านการวางแผนและการประเมินผล และความสามารถในการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์

จากข้อมูลดังกล่าวจะเห็นว่า ความสามารถที่ผู้ตอบทุกกลุ่มคาดหวังอันดับแรก คือ ความสามารถในด้านวิชาชีพ ทั้งนี้เป็นเพราะว่าโดยทั่วไป คนที่ปฏิบัติงานในงานหนึ่งให้ประสบความสำเร็จได้ค่านั้น ต้องเป็นบุคคลที่มีความสามารถทางด้านนั้นโดยเฉพาะ ซึ่งงานห้องสมุดโรงเรียนผู้ที่รับผิดชอบในการดำเนินงานก็คือครูบรรณารักษ์ซึ่งส่วนใหญ่จะจบการศึกษามาทางด้านวิชาชีพบรรณารักษศาสตร์ ดังนั้นกลุ่มผู้ตอบทุกกลุ่มจึงคาดหวังให้ครูบรรณารักษ์มีความสามารถในด้านวิชาชีพก่อนความสามารถอื่นๆ ส่วนความสามารถในด้านอื่นๆ ที่แต่ละกลุ่มคาดหวังโดยลำดับแตกต่างกันออกไปนั้น อาจจะเกิดได้จากหลายปัจจัย แต่ปัจจัยหนึ่งที่น่าจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้ความคาดหวังของกลุ่มผู้ตอบแตกต่างกันออกไปก็คือ ความต้องการครูบรรณารักษ์ที่สามารถปฏิบัติงานต่างๆภายในห้องสมุดได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถจัดบริการต่างๆ ของห้องสมุดให้ตอบสนองต่อความต้องการและสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับแต่ละกลุ่มเป็นสำคัญ

2.3 เมื่อพิจารณาความคาดหวังของกลุ่มผู้ตอบ นอกจากความคาดหวังความสามารถในด้านวิชาชีพเหมือนกันแล้ว ความคาดหวังลำดับต่อไปจะต่างกัน คือ ผู้บริหารคาดหวังให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถในด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์

ผู้บริหารโรงเรียนโดยทั่วไปแล้วมีหน้าที่ในการควบคุม และกำหนดนโยบายการบริหารงานต่างๆของทุกฝ่ายภายในโรงเรียน งานห้องสมุดและครูบรรณารักษ์มีหน้าที่ในการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ต่างๆ แก่ผู้ใช้บริการทุกฝ่ายภายในโรงเรียน รวมถึงชุมชน ดังนั้นผู้บริหารจึงเห็นว่าหน้าที่ที่ครูบรรณารักษ์จะทำงานให้ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับได้นั้นจะต้องอาศัยความมีมนุษยสัมพันธ์ และการประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายโดยสันติวิธี ผู้บริหารจึงให้ความสำคัญของความสามารถในด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์เป็นอันดับสองรองจากความสามารถในด้านวิชาชีพ

ส่วนความสามารถในด้านการจัดการนั้นผู้บริหารให้ความสำคัญเป็นลำดับสามเพราะว่าโครงการต่างๆ ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นจำเป็นต้องมีผู้รับผิดชอบ ควบคุม และปฏิบัติงานตามโครงการให้บรรลุผลสำเร็จ ซึ่งงานโครงการของห้องสมุดโดยทั่วไปแล้วมักอยู่ในความรับผิดชอบของครูบรรณารักษ์ ซึ่งส่วนใหญ่ มักจะทำหน้าที่ ในฐานะหัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนควบคู่ไปด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ความสามารถในด้านการจัดการเพื่อใช้ในการดำเนินงาน เพราะถ้าครูบรรณารักษ์ไม่มีความรู้ทางด้านการจัดการแล้วอาจทำให้โครงการของห้องสมุดที่จัดทำขึ้นไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ส่วนความสามารถในด้านการเรียนการสอนนั้นโดยปกติครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนของกรมศึกษามีวิชาที่ต้องรับผิดชอบเพียงไม่กี่วิชาจึงทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของความสามารถในด้านนี้เป็นลำดับรองลงไปจากความสามารถอื่นๆข้างต้น

ส่วนความสามารถทางด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์นั้นส่วนใหญ่เป็นความสามารถในงานทางเทคนิคผู้บริหารคงเข้าใจว่าครบรณารักษ์ที่จบการศึกษาทางด้านนี้ น่าที่จะมีความรู้ความสามารถที่จะปฏิบัติงานได้อยู่แล้วและอีกด้านหนึ่งอาจมองว่างานทางด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์เป็นงานที่ไม่มีความสำคัญมากนักเพราะผู้บริหารส่วนใหญ่ไม่เข้าใจในวิธีปฏิบัติ โดยอาจคิดว่างานห้องสมุดเป็นงานที่ง่ายและสามารถทำสำเร็จลงได้ภายในระยะเวลาที่รวดเร็วครบรณารักษ์เพียงแต่ลงทะเบียนทรัพยากรสารสนเทศแล้วสามารถนำออกให้บริการได้เลย ผู้บริหารส่วนใหญ่จะมองที่โครงการต่างๆของห้องสมุดที่จัดทำขึ้นและมองเห็นได้เป็นสำคัญ

ส่วนความสามารถในด้านการวางแผนและการประเมินผลนั้น ความสามารถในการด้านนี้ส่วนใหญ่จะเป็นความสามารถที่เกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและวางแผนโครงการต่างๆ ของห้องสมุด ซึ่งผู้บริหารอาจมองว่านโยบายและการวางแผนของห้องสมุดนั้นน่าจะมาจากนโยบายของผู้บังคับบัญชาระดับโรงเรียน ระดับกรม หรือระดับกระทรวงมากกว่า ครบรณารักษ์เป็นเพียงผู้รับนโยบายของโรงเรียนนำไปปฏิบัติก็น่าจะเพียงพอแล้ว และอาจจะประกอบกับงบประมาณของห้องสมุดโรงเรียนที่ได้รับแต่ละปีนั้นมีจำนวนไม่มากนัก ดังนั้นจึงเป็นข้อจำกัดในการที่ครบรณารักษ์จะกำหนดนโยบายและการจัดทำโครงการใหม่ๆ ของห้องสมุดขึ้น นโยบายหรือโครงการส่วนใหญ่ที่ทำในแต่ละปีจึงเป็นในเรื่องเดิมๆ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้ผู้บริหารคิดว่าครบรณารักษ์ไม่สามารถกำหนดนโยบายหรือโครงการใหม่ๆได้ทำให้ผู้บริหารเห็นความสำคัญของความสามารถในด้านการนี้เป็นลำดับหลังสุด

2.4 ในส่วนของความคาดหวังของครูกลุ่มวิชา การที่ครูกลุ่มวิชาคาดหวังความสามารถในด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ เป็นลำดับสองรองจากความคาดหวังในด้านวิชาชีพนั้นอาจเป็นเพราะว่าความสามารถในด้านการนี้มีความเกี่ยวข้องอย่างใกล้ชิดกับกลุ่มตนเองมากกว่าความสามารถด้านอื่นๆ เนื่องจากความสามารถในด้านการนี้เกี่ยวข้องกับการจัดหา จัดหมวดหมู่ การจัดเก็บ และการให้บริการทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ของห้องสมุด ครูกลุ่มวิชาส่วนใหญ่ที่เข้ามาใช้ห้องสมุดมีวัตถุประสงค์ที่หลากหลายต่างกันออกไปแต่ทั้งนี้ก็เนื่องจากเห็นความสำคัญของห้องสมุดต่อการสอน จึงได้เข้ามาอ่านหนังสือ สันควีรวมทั้งยืมทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ของห้องสมุดไปเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน

ความสามารถในด้านการจัดการนั้นส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับเรื่องของการบริหารงบประมาณ และการดำเนินงานโครงการต่างๆภายในห้องสมุดซึ่งเป็นงานของครบรณารักษ์โดยตรง ครูกลุ่มวิชาคงจะเห็นว่าเป็นความสามารถที่ไม่ได้ให้ประโยชน์กับกลุ่มคนมากนักจึงคาดหวังความสามารถในด้านการนี้เป็นอันดับสาม

2.5 ในด้านความคาดหวังของครบรณารักษ์ถึงความสามารถต่างๆ ความสามารถที่คาดหวังเป็นลำดับสองรองจากความคาดหวังในด้านวิชาชีพ คือ ความสามารถในการจัดการ

ความสามารถในด้านการจัดการเป็นลำดับที่สองรองจากความสามารถในด้านวิชาชีพอาจเป็นเพราะว่านอกจากหน้าที่ทบทวนวิทยานิพนธ์แล้วครูบรรณาธิการยังต้องทำหน้าที่เป็นหัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนควบคู่กันไปด้วย จึงทำให้คิดว่าความสามารถในด้านการจัดการซึ่งเกี่ยวข้องกับ การจัดทำโครงการห้องสมุด งานบริหารบุคลากร งานบริหารงบประมาณและงานประชาสัมพันธ์ น่าจะมีความสำคัญเป็นลำดับสองรองจากความสามารถทางด้านวิชาชีพ เพราะด้านตนเองมีความสามารถในด้านนี้เป็นอย่างดีก็สามารถที่จะดำเนินงานห้องสมุดให้ประสบผลสำเร็จได้โดยไม่ต้อง ยากนัก

ส่วนความสามารถที่คาดหวังลำดับรองลงไปเป็นลำดับสาม คือ ความสามารถในการเขียนการสอนนั้น การที่ครูบรรณาธิการคาดหวังความสามารถในด้านนี้ในลำดับต้นๆ อาจเป็นเพราะว่านอกจากการปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุดโรงเรียนแล้ว ครูบรรณาธิการส่วนใหญ่ยังต้องทำหน้าที่สอนนักเรียนตามรายวิชาที่ตนเองรับผิดชอบและบางรายวิชาที่ได้รับมอบหมายเพิ่มเติม ดังนั้นจึงอาจเป็นมูลเหตุที่ทำให้ครูบรรณาธิการคาดหวังความสามารถทางด้านนี้เป็นลำดับสามรอง จากความสามารถในด้านวิชาชีพ และความสามารถในด้านการจัดการ

2.6 ความสามารถในการวิจัยเป็นความสามารถเดียวจากความสามารถโดยรวมทั้ง 7 ด้านที่ผู้บริหาร (ค่าเฉลี่ย 3.47) ครูกลุ่มวิชา (ค่าเฉลี่ย 3.39) และครูบรรณาธิการ (ค่าเฉลี่ย 2.97) คาดหวังอยู่ในระดับปานกลาง จะเห็นได้ว่าผู้บริหารและครูกลุ่มวิชาคาดหวังความสามารถในด้านนี้ โดยเฉลี่ยแล้วมากกว่าครูบรรณาธิการ การที่กลุ่มผู้ตอบให้ความสำคัญต่อความสามารถในด้านการวิจัยในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่างานนี้ไม่เกี่ยวกับงานห้องสมุดซึ่งควรเน้นการบริการจัดการเป็นหลัก นอกจากนี้การทำวิจัยโดยครูบรรณาธิการเพื่อการปรับปรุง แก้ไขการดำเนินงานต่างๆ ของห้องสมุดนั้นมีน้อยมากหรือแทบจะไม่ปรากฏให้เห็นเลยก็ว่าได้ ทั้งนี้อาจจะเป็นปัจจัยมาจากโดยสภาพหน้าที่แล้วการทำวิจัยภายในโรงเรียนตามความคิดของผู้บริหาร หรือครูกลุ่มวิชาส่วนใหญ่ น่าจะเป็นหน้าที่ของครูวิจัยหรือวัดผล หรือครูคณิตศาสตร์มากกว่าครูบรรณาธิการ ซึ่งโดยสภาพทางวิชาชีพแล้วครูทางด้านดังกล่าวจะมีความชำนาญในการใช้เครื่องมือ และวิธีการทางด้านการวิจัยมากกว่าครูบรรณาธิการ จึงอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้การยอมรับความสามารถในด้านนี้น้อยที่สุดก็เป็นได้

3. ความสามารถในด้านวิชาชีพ

ความสามารถในด้านวิชาชีพมีทั้งหมด 10 เรื่อง ความสามารถที่ผู้บริหารคาดหวังมากที่สุดคือความสามารถในเรื่องการอุทิศเวลาและเสียสละเพื่อวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.54) ความสามารถนอกนั้น ผู้บริหารคาดหวังในระดับมากโดยความสามารถที่คาดหวัง 3 ลำดับแรกคือ การอุทิศเวลา

และเสียดสละเพื่อวิชาชีพ, สนใจที่จะไต่หาความรู้เพิ่มเติม และ มีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ

ส่วนครูกลุ่มวิชาคาดหวังความสามารถในด้านวิชาชีพทั้ง 10 เรื่องอยู่ในระดับมาก ความสามารถที่คาดหวัง 3 ลำดับแรกคือ อุทิศเวลาและเสียดสละเพื่อวิชาชีพ สนใจที่จะไต่หาความรู้เพิ่มเติม และมีมนุษยสัมพันธ์และประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายที่ใช้ห้องสมุดเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด (ค่าเฉลี่ย 4.21)

ในส่วนของครูบรรณารักษ์คาดหวังความสามารถในด้านวิชาชีพในระดับมากที่สุด 1 เรื่องคือ มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และปรัชญาวิชาชีพในการปฏิบัติงาน ความสามารถอีก 8 เรื่องคาดหวังในระดับมากส่วนความสามารถอีก 1 เรื่องคาดหวังในระดับปานกลางได้แก่ การเป็นผู้นำในวงการวิชาชีพและทางการศึกษาในสังคมระดับท้องถิ่น ความสามารถที่คาดหวัง 3 ลำดับแรกของครูบรรณารักษ์ คือ มีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และปรัชญาวิชาชีพในการปฏิบัติงาน (ค่าเฉลี่ย 4.50) มีมนุษยสัมพันธ์และประสานประโยชน์กับทุกฝ่ายที่ใช้ห้องสมุดเพื่อช่วยให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด, สนใจที่จะไต่หาความรู้เพิ่มเติม และอุทิศเวลาและเสียดสละเพื่อวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.46) และมีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ (ค่าเฉลี่ย 4.30)

จากความคาดหวัง 3 ลำดับแรกข้างต้น เห็นได้ว่าผู้บริหารและครูกลุ่มวิชาจะคาดหวังความสามารถในเรื่องการอุทิศเวลาและเสียดสละเพื่อวิชาชีพเป็นลำดับแรก ส่วนครูบรรณารักษ์คาดหวังความสามารถในเรื่องการมีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และปรัชญาวิชาชีพในการปฏิบัติงานเป็นลำดับแรก ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่าผู้บริหารและครูกลุ่มวิชาเป็นฝ่ายผู้ให้บริการจากห้องสมุด ส่วนครูบรรณารักษ์เป็นฝ่ายผู้ปฏิบัติงานให้บริการ เห็นความสามารถในเรื่องการมีความรู้ทางด้านบรรณารักษศาสตร์และปรัชญาวิชาชีพมากที่สุด จึงอาจจะเป็นสาเหตุที่ทำให้ความคาดหวังของทั้งสองฝ่ายแตกต่างกันออกไป

4. ความสามารถในด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์

4.1 ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์มีทั้งหมด 7 เรื่องซึ่งจากผลการวิจัยปรากฏว่าผู้ตอบทุกกลุ่มคาดหวังความสามารถในเรื่องต่างๆ ในระดับมากไม่แตกต่างกัน

4.2 ผู้บริหารและครูกลุ่มวิชาคาดหวังให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถในด้านนี้ 3 ลำดับแรกเรียงลำดับเหมือนกัน คือ การจัดหาหมวดหมู่และทำบัตรรายการทรัพยากรสารสนเทศ, การทำเครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศ เช่น วรรณกรรม บรรณานุกรม ฯลฯ เพื่อช่วยผู้ใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว และ การสำรวจตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เหมาะสม

ส่วนครูบรรณารักษ์คาดหวังให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถ 3 ลำดับแรกต่างไป คือ การจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการทรัพยากรสารสนเทศ, การจัดหา ปรับปรุงซ่อมแซม หรือจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ห้องสมุด และ รู้จักวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ห้องสมุดเพื่อให้สอดคล้องกับรายวิชาที่มีการเรียนการสอน

4.3 แต่ผู้ตอบทุกกลุ่มคาดหวังให้ผู้ปฏิบัติงานมีความสามารถลำดับแรกเหมือนกันคือ ความสามารถในการจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการทรัพยากรสารสนเทศ จะสังเกตได้ว่า ผู้บริหารและครูกลุ่มวิชาซึ่งเป็นกลุ่มผู้ใช้ห้องสมุดคาดหวังความสามารถของครูบรรณารักษ์ในด้าน ทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ 3 เรื่องแรกเหมือนกัน ซึ่งเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนและการเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ครุณี ทาควงศา (2529) ที่พบว่าส่วนใหญ่ครูที่เข้ามาใช้ห้องสมุดมีจุดมุ่งหมายเพื่ออ่านหนังสือ สิ่งพิมพ์ต่างๆ ภายในห้องสมุดเพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานให้ก้าวหน้าและทันสมัยอยู่ตลอดเวลา แต่ในด้านของครูบรรณารักษ์ถึงแม้ว่าจะคาดหวังความสามารถในเรื่องการจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการทรัพยากรสารสนเทศเป็นอันดับแรกเช่นเดียวกับผู้บริหารและครูกลุ่มวิชา แต่ความคาดหวังในลำดับสองและสามแตกต่างกันออกไป สาเหตุประการหนึ่งอาจจะเนื่องมาจากความสามารถในเรื่อง การจัดหา ปรับปรุง ซ่อมแซม หรือจำหน่ายทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ห้องสมุด และความสามารถในเรื่องรู้จักวิเคราะห์หลักสูตรเพื่อจัดหาทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ห้องสมุดเพื่อให้สอดคล้องกับรายวิชาที่มีการเรียนการสอนซึ่งเป็นความสามารถที่คาดหวังในอันดับสองและสามนั้น เป็นความสามารถในเรื่องที่เกี่ยวของอย่างใกล้ชิดกับการปฏิบัติงานในหน้าที่ของครูบรรณารักษ์โดยตรง

5. ความสามารถในด้านการจัดการ

5.1 ความสามารถในด้านการจัดการมีทั้งหมด 8 เรื่อง พบว่าผู้ตอบทุกกลุ่มคาดหวังในระดับมาก โดยกลุ่มผู้บริหารคาดหวังแตกต่างจากครูกลุ่มวิชาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

5.2 ความสามารถทางด้านการจัดการเรื่องต่างๆ ปรากฏว่าผู้ตอบทุกกลุ่มคาดหวังในระดับมากทุกเรื่อง ความสามารถที่ผู้ตอบแต่ละกลุ่มคาดหวัง 3 ลำดับแรกมีดังนี้

ผู้บริหาร คาดหวังความสามารถในเรื่องต่างๆ เรียงลำดับดังนี้คือ การริเริ่มให้มีโครงการต่างๆ ของห้องสมุดขึ้น, การใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง การเป็นผู้นำในการบริหารและพัฒนาโครงการต่างๆของห้องสมุดซึ่งคาดหวังเท่ากับการบริหารงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานต่างๆ ของห้องสมุดได้อย่างเหมาะสม

ในส่วนของครูกลุ่มวิชาคาดหวังความสามารถในเรื่องต่างๆต่างจากผู้บริหาร คือ คาดหวังการใช้เทคนิคและวิธีการประชาสัมพันธ์ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง และการใช้ระเบียบ-

ข้อบังคับต่างๆเพื่อจัดการห้องสมุดได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม, ริเริ่มให้มีโครงการต่างๆ ของห้องสมุดขึ้น และการเป็นผู้ริเริ่มกำหนดนโยบายและระเบียบต่างๆ ของห้องสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา

ส่วนในด้านบูรณาการรั้งความคาดหวัง 3 อันดับแรกมีลำดับต่างจากผู้ตอบทั้ง 2 กลุ่มดังนี้คือ การเป็นผู้นำในการบริหารและพัฒนาโครงการต่างๆ ของห้องสมุด ส่วนลำดับที่ 2 คาดหวังเท่ากัน 2 เรื่อง คือ การริเริ่มให้มีโครงการต่างๆ ของห้องสมุดขึ้น และการบริหารงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานต่างๆ ของห้องสมุดได้อย่างเหมาะสม ส่วนความคาดหวังลำดับสามได้แก่ เป็นผู้ริเริ่มกำหนดนโยบายและระเบียบต่างๆ ของห้องสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายของสถานศึกษา

เป็นที่น่าสังเกตเห็นว่า ความสามารถในการริเริ่มให้มีโครงการต่างๆ ของห้องสมุดขึ้นนั้น เป็นความสามารถที่ทุกกลุ่มคาดหวังอยู่ใน 3 ลำดับแรกเหมือนกัน

6. ความสามารถในด้านการวางแผนและการประเมินผล

6.1 ความสามารถในด้านนี้มีทั้งหมด 6 เรื่อง ความคาดหวังโดยรวมของผู้ตอบต่างกัน โดยผู้บริหารมีความคาดหวังมากกว่าครูกลุ่มวิชา

6.2 ผู้บริหาร ครูกลุ่ม และบูรณาการรั้งความคาดหวังความสามารถในด้านการวางแผนและการประเมินผลทั้ง 6 เรื่องในระดับมากเหมือนกัน ความสามารถที่คาดหวัง 3 ลำดับแรกของผู้ตอบแต่ละกลุ่มเรียงลำดับมีความคล้ายกัน โดยความสามารถ 2 เรื่องที่ทุกกลุ่มคาดหวัง คือ ความสามารถในการวางแผนการดำเนินงานห้องสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของห้องสมุดและสถานศึกษา และการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการดำเนินงานห้องสมุดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว แต่ความสามารถลำดับที่ 3 ที่กลุ่มผู้บริหาร และครูกลุ่มวิชาคาดหวังคือการพัฒนาและประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดรวมถึงโครงการต่างๆ ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะส่งเสริมหรือปรับปรุงให้ดำเนินไปด้วยดี แต่บูรณาการรั้งความคาดหวังในเรื่องการประยุกต์ทฤษฎีและหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อใช้พัฒนาห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ ความคาดหวังที่ต่างกันในระดับที่ 3 อาจมีสาเหตุเนื่องมาจากผู้บริหารและครูกลุ่มวิชาส่วนใหญ่ต้องการเห็นโครงการต่างๆที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ใช้โดยรวมภายในโรงเรียน เนื่องจากห้องสมุดเป็นศูนย์กลางของการศึกษาการเรียนการสอน ซึ่งผลงานหรือโครงการต่างๆเหล่านี้เป็นเรื่องที่สามารถแสดงให้ผู้บริหารและครูกลุ่มวิชาเห็นได้ แต่สำหรับบูรณาการรั้งเห็นว่าความสามารถในเรื่องการประยุกต์ทฤษฎีและหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อใช้พัฒนาห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากบูรณาการรั้งต้องทำหน้าที่รับผิดชอบต่อโครงการต่างๆที่จัดทำขึ้น และเพื่อประกันความสำเร็จของโครงการต่างๆ บูรณาการรั้งต้องดำเนินการ

โครงการต่างๆด้วยความรอบคอบ ดังนั้นการเลือกใช้ทฤษฎีหรือแนวทางในการดำเนินงานต่างๆ ที่เหมาะสมกับโครงการจะช่วยทำให้โครงการที่จัดทำขึ้นประสบความสำเร็จไปได้ด้วยดี ดังนั้นครูบรรณาธิการจึงคาดหวังความสามารถในเรื่องนี้เป็นลำดับสามต่างไปจากผู้บริหารและครูกลุ่มวิชา

7. ความสามารถในด้านการวิจัย

7.1 ความสามารถในการวิจัยทั้งหมด 6 เรื่อง จากผลการวิจัยพบว่า ผู้ตอบทุกกลุ่มคาดหวังความสามารถโดยรวมในด้านนี้ในระดับปานกลาง โดยผู้บริหารและครูกลุ่มวิชาคาดหวังมากกว่าครูบรรณาธิการอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

7.2 ผู้บริหารคาดหวังความสามารถในด้านนี้ระดับมากจำนวน 3 เรื่อง คือ การวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนางานห้องสมุดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของห้องสมุดและสถานศึกษา, การรวบรวมงานวิจัย และเสนอแนะแหล่งสารนิเทศเกี่ยวกับงานวิจัยให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด และ การประยุกต์ผลการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและสนับสนุนงานของห้องสมุด และนอกจากนี้ความสามารถในเรื่องต่างๆ ข้างต้นยังเป็นความสามารถที่ผู้บริหารคาดหวังเป็น 3 ลำดับแรกอีกด้วย ส่วนความสามารถอีก 3 เรื่องที่เหลือนั้น ผู้บริหารคาดหวังในระดับปานกลาง คือ การเขียนโครงการงานวิจัยเสนอหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอทุนสนับสนุน, การดำเนินการทำวิจัยให้สัมฤทธิ์ผล และการนำผลงานวิจัยออกเผยแพร่

ส่วนครูกลุ่มวิชา คาดหวังความสามารถในด้านการวิจัยในระดับปานกลางทั้ง 6 เรื่อง สำหรับความสามารถในเรื่องต่างๆ ที่คาดหวัง 3 ลำดับแรก คือ การวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนางานห้องสมุดและสถานศึกษา, การรวบรวมงานวิจัย และเสนอแนะแหล่งสารนิเทศเกี่ยวกับงานวิจัยให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด และการประยุกต์ผลการวิจัยเพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและสนับสนุนงานของห้องสมุด

ในส่วน of ครูบรรณาธิการเองนั้น คาดหวังความสามารถในด้านนี้ในระดับปานกลางทั้ง 6 เรื่องเช่นเดียวกับครูกลุ่มวิชา สำหรับความคาดหวัง 3 ลำดับแรกคือ การวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนางานห้องสมุดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของห้องสมุดและสถานศึกษา, การเขียนโครงการงานวิจัยเสนอหน่วยงานต่างๆ เพื่อขอทุนสนับสนุน และ การประยุกต์ผลการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและสนับสนุนงานของห้องสมุด

จากผลการวิจัยพบว่าความสามารถ 2 เรื่องที่ทุกกลุ่มคาดหวังร่วมกันคือ การวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนางานห้องสมุดและสถานศึกษา และการประยุกต์ผลการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและสนับสนุนงานของห้องสมุด ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุมาจากนโยบายของกรมสามัญศึกษาในช่วงตั้งแต่ปี พ.ศ.2530 เป็นต้นมา ที่มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพของห้องสมุดโรงเรียนเพื่อให้เป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน และได้กำหนดนโยบายหลายประการให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งห้องสมุด

โรงเรียนได้ปฏิบัติตาม ดังนั้นจึงทำให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต้องเร่งพัฒนาห้องสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายที่ทางกรมสามัญศึกษากำหนด จากเหตุผลดังกล่าวอาจเป็นปัจจัยที่ทำให้ทุกกลุ่มคาดหวังความสามารถทั้งสองเรื่องดังกล่าวข้างต้นร่วมกัน

8. ความสามารถในด้านการเรียนการสอน

8.1 ความสามารถในการสอนนี้มีทั้งหมด 5 เรื่อง ผลการวิจัยพบว่าทุกกลุ่มคาดหวังในระดับมากไม่ต่างกัน

8.2 ผู้ตอบทุกกลุ่มคาดหวังความสามารถด้านต่างๆ ในการเรียนการสอนระดับมากทุกเรื่อง โดย 3 เรื่องแรกที่ผู้บริหารคาดหวัง คือ การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ และการประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องแผนการสอนเพื่อนำมาจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดให้ตรงต่อความต้องการ คาดหวังเป็นลำดับแรกเหมือนกัน ส่วนความคาดหวังลำดับที่สองได้แก่ การกำหนดวัตถุประสงค์โครงการต่างๆ ของห้องสมุดให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนและโครงการการศึกษาของโรงเรียน และการประยุกต์หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแสวงหา ค้นหาและเข้าถึงสารสนเทศทั้งในระดับรายบุคคลและรายกลุ่ม

ความสามารถ 3 เรื่องแรกที่ครูกลุ่มวิชาคาดหวัง คือ การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ส่วนลำดับถัดมาคือ การกำหนดวัตถุประสงค์โครงการต่างๆ ของห้องสมุดให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนและโครงการการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งคาดหวังเท่ากันกับความสามารถในเรื่องการประยุกต์หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแสวงหา ค้นหา และเข้าถึงสารสนเทศทั้งในระดับรายบุคคลและรายกลุ่ม ส่วนความคาดหวังลำดับสามได้แก่ การสร้างแผนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบ

ส่วนความสามารถที่ครูบรรณารักษ์คาดหวัง 3 ลำดับแรกในด้านการเรียนการสอนนั้นเรียงลำดับได้ดังนี้คือ การกำหนดวัตถุประสงค์โครงการต่างๆ ของห้องสมุดให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนและโครงการการศึกษาของโรงเรียน ส่วนความคาดหวังถัดมาคือ การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้ ส่วนความคาดหวังลำดับสามได้แก่ การสร้างแผนการสอนในรายวิชาที่รับผิดชอบและ การประสานงานกับอาจารย์ผู้สอนในเรื่องแผนการสอนเพื่อนำมาจัดบริการและกิจกรรมห้องสมุดให้ตรงต่อความต้องการ

เห็นได้ว่าความคาดหวังที่ปรากฏร่วมกันในกลุ่มผู้ตอบ มีอยู่ 2 เรื่องคือ การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตาม

แผนที่วางไว้ และการกำหนดวัตถุประสงค์โครงการต่างๆ ของห้องสมุดให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนและโครงการการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งโดยทั่วไปแล้วห้องสมุดโรงเรียนถือได้ว่าเป็นศูนย์การของการเรียนรู้ ศูนย์กลางของการศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายและหน้าที่ในการส่งเสริมทางการเรียนการสอนของนักเรียนและครูอาจารย์ในโรงเรียนเป็นสำคัญทุกกลุ่มจึงคาดหวังความสามารถข้างต้นร่วมกัน เพราะความสามารถในเรื่องทั้งสองข้างต้นเกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนโดยตรง

9. ความสามารถในการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์

9.1 ความสามารถในการด้านนี้มีทั้งหมด 4 เรื่องซึ่งทุกกลุ่มคาดหวังในระดับมาก โดยผู้บริหารคาดหวังมากกว่าครูกลุ่มวิชา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

9.2 ผู้สอนทุกกลุ่มคาดหวังมากความสามารถในทุกเรื่องระดับมาก สำหรับความสามารถ 2 เรื่องแรกที่แต่ละกลุ่มคาดหวังเหมือนกันคือ ความสามารถในการสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกับบุคลากรห้องสมุดรวมถึงผู้บริหาร ครู และนักเรียนเพื่อช่วยให้งานต่างๆ ดำเนินไปด้วยดีมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ และการให้ความร่วมมือและช่วยเหลือบุคลากรในวิชาชีพเดียวกันหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทางวิชาชีพทุกระดับ - ส่วนความสามารถลำดับ 3 คาดหวังต่างไป คือ กลุ่มผู้บริหารและครูกลุ่มวิชาคาดหวังให้ผู้บริหารปฏิบัติงานมีความสามารถในการเป็นผู้นำตลอดจนช่วยเหลือบุคลากรต่างๆ ภายในโรงเรียนทั้งระดับบุคคล และระดับกลุ่มในการเรียนการสอน ขณะที่ครูบรรณารักษ์คาดหวังความสามารถในเรื่องการประยุกต์ทฤษฎี หลักการ และความรู้ที่เกี่ยวกับจิตวิทยาและพัฒนาการกับผู้ใช้ห้องสมุดในแต่ละวัยได้อย่างเหมาะสม

การที่ทุกกลุ่มคาดหวังความสามารถ 2 เรื่องแรกเหมือนกัน น่าจะมาจาก โดยสภาพของงานห้องสมุดนั้นถือได้ว่าเป็นงานสนับสนุนทางการเรียนการสอนซึ่งจะต้องให้ความร่วมมือ และช่วยเหลือทางด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์แก่บุคลากรทุกฝ่ายภายในโรงเรียน ห้องสมุดยังถือได้ว่าเป็นแหล่งบริการทางวิชาการและเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนที่ยึดนักเรียนศูนย์กลางการเรียนรู้ ดังนั้นงานห้องสมุดจึงมักจะมีผู้เข้ามาใช้บริการจากทุกฝ่ายภายในโรงเรียน ดังนั้นครูบรรณารักษ์ควรจะต้องมีบุคลิกภาพที่ดึงดูดให้ผู้ใช้อยากที่จะเข้ามาใช้ห้องสมุด ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องของการแต่งกาย การพูดจา ไหวพริบปฏิภาณ กิริยามารยาท ความร่าเริงเป็นมิตร ความมีน้ำใจ ฯลฯ เพราะบุคลิกภาพต่างๆ เหล่านี้จะสามารถช่วยสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกับบุคลากรทุกฝ่ายภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้นอาจเป็นผลที่ทำให้ทุกกลุ่มคาดหวังความสามารถทั้ง 2 เรื่องเป็นสองลำดับแรกเหมือนกัน

การประยุกต์ผลการวิจัย

1. ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานที่ผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชา และครูบรรณาธิกรณาคาดหวัง โดยรวมในระดับมากไม่แตกต่างกัน มีทั้งหมด 3 ด้านคือ ความสามารถในการด้านวิชาชีพ ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ และความสามารถในการเรียนการสอน ดังนั้นความสามารถ 3 ด้านนี้จึงเป็นความสามารถสำคัญที่ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนจำเป็นต้องมีพื้นฐาน

2. ความสามารถของผู้ปฏิบัติงานที่ทุกกลุ่มคาดหวังในระดับมากเหมือนกัน แต่มีความคาดหวังต่างกันในกลุ่มผู้ตอบมี 3 ด้านคือ ความสามารถในการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ความสามารถในการด้านการจัดการ และความสามารถในการวางแผนและการประเมินผล ดังนั้นความสามารถ 3 ด้านนี้จึงเป็นความสามารถสำคัญที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีเช่นกัน

3. ความสามารถรองลงมาที่ผู้ปฏิบัติงานห้องสมุดโรงเรียนควรมีคือ ความสามารถในการวิจัย

4. ความสามารถเฉพาะในแต่ละด้าน

จากการวิเคราะห์ความสามารถที่ผู้ตอบทุกกลุ่มคาดหวัง 3 ลำดับแรกเพื่อหาว่าความสามารถใดที่เป็นความสามารถร่วมกันที่ทุกกลุ่มเห็นว่าผู้ปฏิบัติงานควรมี พบผลที่จะนำไปใช้ในเชิงปฏิบัติดังนี้

4.1 ความสามารถในการด้านวิชาชีพที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีคือ ความสามารถในการเรื่อง

- การอุทิศเวลาและเสียสละเพื่อวิชาชีพ
- ความสนใจที่จะใฝ่หาความรู้เพิ่มเติม
- การมีความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพ

4.2 ความสามารถในการด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีคือความสามารถในเรื่อง

- การจัดหาหมวดหมู่และทำบัตรรายการทรัพยากรสารสนเทศ
- การทำเครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศ เช่น วรรณปี บรรณานุกรม ฯลฯ เพื่อช่วยผู้ใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็ว
- การสำรวจ ตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้อย่างสม่ำเสมอ

4.3 ความสามารถในการด้านการจัดการที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีคือความสามารถในเรื่อง

- การริเริ่มให้มีโครงการต่างๆ ของห้องสมุดขึ้น
- การใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง
- การเป็นผู้นำในการบริหารและพัฒนาโครงการต่างๆ ของห้องสมุด

4.4 ความสามารถในการวางแผนและการประเมินผลที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีคือ ความสามารถในการเรื่อง

- การวางแผนดำเนินงานห้องสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของห้องสมุดและสถานศึกษา
- การกำหนดนโยบาย เป้าหมายการดำเนินงานห้องสมุดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว
- การพัฒนาและประเมินผลการดำเนินงานห้องสมุดรวมถึง โครงการต่างๆ ที่ห้องสมุดจัดทำขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อที่จะส่งเสริมหรือปรับปรุงให้ดำเนินไปด้วยดี

4.5 ความสามารถในการวิจัยที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีคือ ความสามารถในการเรื่อง

- การวางแผนการวิจัยเพื่อพัฒนางานห้องสมุดให้สอดคล้องกับเป้าหมายของห้องสมุดและสถานศึกษา
- การรวบรวมงานวิจัย และเสนอแนะแหล่งสารนิเทศเกี่ยวกับงานวิจัยให้แก่ผู้ใช้ห้องสมุด
- การประยุกต์ผลการวิจัย เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาและสนับสนุนงานของห้องสมุด

4.6 ความสามารถในการเรียนการสอน ที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีคือความสามารถในเรื่อง

- การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้
- การกำหนดวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ โครงการต่างๆ ของห้องสมุดให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอนและโครงการการศึกษาของโรงเรียน
- การประยุกต์หลักการและทฤษฎีการเรียนรู้เพื่อช่วยเหลือนักเรียนในการแสวงหา ค้นหา และเข้าถึงสารนิเทศทั้งในระดับบุคคลและรายกลุ่ม

4.7 ความสามารถในการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ที่ผู้ปฏิบัติงานควรมีคือ ความสามารถในการเรื่อง

- การสร้างบรรยากาศในการทำงานร่วมกับบุคลากรห้องสมุดรวมถึงผู้บริหาร ครู และนักเรียนเพื่อช่วยให้งานต่างๆ ดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์
- การให้ความร่วมมือและช่วยเหลือบุคลากรในวิชาชีพเดียวกันหรือผู้ที่เกี่ยวข้องทางวิชาชีพทุกระดับ

- การเป็นผู้นำตลอดจนช่วยเหลือบุคลากรต่างๆ ภายในโรงเรียนทั้งระดับบุคคล และระดับกลุ่มในการเรียนการสอน

การประยุกต์ผลสำหรับครูบรรณาธิการ

การประยุกต์ผลสำหรับครูบรรณาธิการซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน มีดังนี้

1. การพัฒนาตนเอง ผู้ปฏิบัติงานควรจะต้องมีความสามารถในการใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง ซึ่งพัฒนาได้โดยการติดตามอ่านวารสาร หรือสิ่งพิมพ์ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับวิชาชีพตนเอง นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานควรจะได้เข้าร่วมประชุม ฝึกอบรม ทักษะศึกษาตามโอกาส

2. การพัฒนาการปฏิบัติงานในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนมีประสิทธิภาพ ผู้ปฏิบัติงานควรเน้นการปฏิบัติค่านิยมงานของคนในเรื่องต่างๆ ดังนี้

2.1 การปฏิบัติงานในด้านวิชาชีพ ควรให้ความสนใจในเรื่องการอุทิศเวลาและเสียสละเพื่อวิชาชีพให้มากยิ่งขึ้น โดยปฏิบัติงานให้ทุกฝ่ายได้เห็นว่าได้ทุ่มเทให้กับงานอย่างจริงจัง อาจจะริเริ่มโครงการใหม่ๆ ของห้องสมุดขึ้น จัดกิจกรรมและให้บริการที่เอื้อประโยชน์กับผู้ใช้ให้มากยิ่งขึ้น เช่น อาจจะขยายเวลาในการให้บริการออกไปอีกในช่วงเช้าหรือหลังเลิกเรียน เป็นต้น นอกจากนี้ความละเอียดรอบคอบในการปฏิบัติงานทางวิชาชีพก็เป็นสิ่งจำเป็นอีกประการหนึ่งสำหรับครูบรรณาธิการ ดังนั้นเพื่อป้องกันไม่ให้งานที่ต้องปฏิบัติเป็นประจำเกิดความผิดพลาด ถ้าผู้ใช้ปฏิบัติงานจึงต้องเพิ่มความระมัดระวังในการทำงานให้มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้อาจจะนำเอาเทคโนโลยีเข้ามาช่วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานทางด้านเทคนิค เช่น งานบัตรรายการงานสืบค้นข้อมูล เป็นต้น

2.2 ในด้านทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ ครูบรรณาธิการควรจัดหมวดหมู่และทำบัตรรายการทรัพยากรสารสนเทศเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้ให้เป็นปัจจุบันมากที่สุด และเพื่อที่จะทำให้งานทางด้านบัตรรายการสำเร็จได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ครูบรรณาธิการอาจขอความร่วมมือจากครูอาจารย์ และนักเรียนอาสาสมัครในโรงเรียนให้มาช่วยพิมพ์หรือเขียนบัตรรายการเพื่อให้ทันต่อความต้องการของผู้ใช้ และอีกทางหนึ่งที่จะช่วยให้งานทางด้านบัตรรายการประสบความสำเร็จก็คือ การนำเอาเทคโนโลยีทางด้านคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยในการจัดสร้างฐานข้อมูล นอกจากนี้การทำเครื่องมือในการเข้าถึงสารสนเทศยังสามารถอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ได้เป็นอย่างดี ดังนั้นครูบรรณาธิการควรรู้ใช้ให้นักเรียนกิจกรรมชุมนุมห้องสมุดเป็นผู้รับผิดชอบจัดทำ โดยอาจจะให้ทำบรรณานุกรมสำหรับหมวดวิชา บรรณานุกรมหนังสือใหม่ เป็นต้น และอีกงานหนึ่งในด้านนี้ที่ครูบรรณาธิการควรจะได้ลงมือปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอก็คือ การสำรวจ ตรวจสอบทรัพยากรสารสนเทศที่มีอยู่ในห้องสมุดให้มีสภาพพร้อมที่จะใช้การได้ตลอดเวลา การสำรวจชั้นหนังสือ

หรือทรัพยากรสารนิเทศในรูปแบบอื่นที่มีอยู่ในห้องสมุด ครูบรรณารักษ์อาจมอบหมายให้นักเรียนอาสาสมัครช่วยงานห้องสมุด หรือนักเรียนกิจกรรมชุมนุมเป็นผู้ดำเนินการสำรวจ ตรวจสอบทรัพยากรสารนิเทศแทนก็ได้

2.3 ในด้านการจัดการห้องสมุด ผู้ปฏิบัติงานควรมีความสามารถในเรื่องการริเริ่มให้มีโครงการต่างๆ ของห้องสมุดขึ้น เป็นผู้มาในการบริหารและพัฒนาโครงการต่างๆ ของห้องสมุด และการใช้เทคนิคและวิธีการต่างๆ ประชาสัมพันธ์ห้องสมุดอย่างต่อเนื่อง อาจทำได้โดยการวางแผน เตรียมการ และเขียนโครงการใหม่ๆ สำหรับห้องสมุดขึ้น เพื่อขอการสนับสนุนทางด้านการงบประมาณจากโรงเรียน หรือหน่วยงานภายนอก ตัวอย่างโครงการ เช่น โครงการขอดนักร้อง โครงการหนังสือสู่ห้องเรียน โครงการทลายปัญหาความรู้ทั่วไป โครงการห้องสมุดสู่ชุมชน เป็นต้น ซึ่งเมื่อโครงการใดสามารถที่จะจัดทำได้แล้ว ครูบรรณารักษ์ก็ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องได้รับทราบแต่เนิ่นๆ การประชาสัมพันธ์อาจทำได้ในหลายรูปแบบ เช่น แผ่นผ้าประชาสัมพันธ์ ป้ายนิทรรศการ เสียงตามสาย เป็นต้น

2.4 ในด้านการวางแผนและการประเมินผล ครูบรรณารักษ์ควรจะต้องมีการวางแผนการปฏิบัติงานในห้องสมุดโดยกำหนดนโยบายทั้งในระยะสั้นและระยะยาว รวมถึงหาแนวทางหรือวิธีการที่เหมาะสมสำหรับโครงการแต่ละโครงการไว้อย่างพร้อมมูลและหลังจากนั้นควรประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรทุกฝ่ายได้รับทราบอย่างต่อเนื่อง โดยอาจจะกระทำด้วยตนเองหรือผ่านผู้บริหารก็ได้เพื่อจะทำให้ทุกฝ่ายเห็นว่าครูบรรณารักษ์สามารถที่จะกำหนดนโยบายหรือโครงการต่างๆ ของห้องสมุดได้ด้วยตนเอง ซึ่งถ้าครูบรรณารักษ์ปฏิบัติได้ก็จะลบความเชื่อดั้งเดิมที่เข้าใจว่านโยบายห้องสมุดมาจากนโยบายของผู้บริหาร ครูบรรณารักษ์ไม่สามารถกำหนดนโยบายได้ด้วยตนเอง โดยเฉพาะในครูกลุ่มวิชาไม่ค่อยให้ความสำคัญมากนัก

2.5 ในด้านการวิจัย ความสามารถในด้านนี้ครูบรรณารักษ์ต้องเร่งปรับปรุงอย่างเร่งด่วน เพราะจากผลจากการวิจัยพบว่า ทั้งผู้บริหารและครูกลุ่มวิชาต่างคาดหวังความสามารถในด้านนี้มากกว่าครูบรรณารักษ์ ครูบรรณารักษ์ควรที่จะต้องเร่งรีบศึกษาค้นคว้าหาความรู้ทฤษฎี หลักการ และวิธีปฏิบัติในการทำวิจัยทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การขอคำแนะนำจากครูที่มีความสามารถทางด้านการวิจัย การเข้ารับการฝึกอบรมตามโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย และอื่นๆ เพื่อที่จะทำให้อาจารย์มีความสามารถในด้านการวิจัยและพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก่บุคลากรทุกฝ่ายภายในโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

2.6 ในด้านการเรียนการสอน ผู้ปฏิบัติงานควรเข้าไปมีส่วนร่วมในคณะกรรมการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียน และเข้าไปช่วยเหลือในการใช้ห้องสมุดประกอบการเรียนการสอนของครู เพื่อที่จะได้นำข้อเสนอแนะหรือข้อคิดเห็นจากคณะกรรมการคนอื่นๆ มาใช้ในการปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาห้องสมุดให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ในโรงเรียน

2.7 ในด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ครูบรรณาธิการ์ต้องมีความสามารถในเรื่องการเป็นผู้มาตลอดจนช่วยเหลือบุคลากรต่างๆ ภายในโรงเรียนทั้งระดับบุคคล และระดับกลุ่มในการเรียนการสอน โดยอาจจะปฏิบัติดังนี้คือ หมั่นริเริ่มจัดทำโครงการใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน จัดบริการหรือกิจกรรมเพื่อช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน และอื่นๆ ทั้งนี้เมื่อครูบรรณาธิการ์จัดทำโครงการขึ้นแล้วก็จะต้องประชาสัมพันธ์ให้ทุกฝ่ายรับทราบโดยทั่วกัน และในขณะเดียวกันครูบรรณาธิการ์ควรจะออกไปสอบถามผู้บริหาร หรือครูกลุ่มวิชาว่าต้องการให้ช่วยเหลืออะไรบ้างในด้านการเรียนการสอน การปฏิบัติเช่นนี้จะช่วยให้ความเป็นผู้นำของครูบรรณาธิการ์ชัดเจนยิ่งขึ้น

การประยุกต์ผลสำหรับสถานศึกษาที่ผลิตครูบรรณาธิการ์

ความสามารถของครูบรรณาธิการ์ที่สถานศึกษาจำเป็นต้องให้ความสำคัญเพื่อผลิตครูบรรณาธิการ์ที่จะมาปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนให้ตรงกับความต้องการของผู้บริหาร ครูกลุ่มวิชาและบุคลากรทุกฝ่ายภายในโรงเรียนนั้น สถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับความสามารถในทุกเรื่อง โดยให้ความรู้ที่เป็นปัจจุบันทันต่อเหตุการณ์ โดยอาจจะปรับเปลี่ยนหลักสูตรให้เหมาะสมกับวิชาชีพอย่างสม่ำเสมอ ตามช่วงระยะที่เหมาะสมกับสภาพของสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป

1. ความสามารถทางด้านวิชาชีพ หลักสูตรบรรณาธิการศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ควรบรรจุเรื่องจริยธรรมและจรรยาบรรณของวิชาชีพเพื่อสอนให้ครูบรรณาธิการ์เป็นผู้อุทิศเวลาและเสียสละเพื่อวิชาชีพ นอกจากนี้ด้านวิธีการจัดการเรียนการสอนต้องฝึกฝนให้ผู้ที่จะปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนเป็นผู้ใฝ่หาความรู้ด้วยตนเองเพื่อจะได้นำวิธีการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองไปถ่ายทอดให้นักเรียนต่อไป สำหรับการฝึกให้ผู้ปฏิบัติงานมีความละเอียดรอบคอบนั้น จำเป็นต้องอาศัยวิธีการเรียนการสอน และการฝึกปฏิบัติระหว่างเรียนเพื่อให้ผู้เรียนละเอียด รอบคอบในการปฏิบัติงาน

2. ความสามารถในด้านทรัพยากรสารนิเทศและอุปกรณ์ การจัดทำหลักสูตรและเนื้อหาควรเน้นความสามารถในเรื่องการทำเครื่องมือในการเข้าถึงสารนิเทศ เช่น ตรีชนิ บรรณานุกรม ฯลฯ เพื่อช่วยผู้ใช้ในการเข้าถึงสารนิเทศได้อย่างรวดเร็ว และการสำรวจ ตรวจสอบสารนิเทศและอุปกรณ์ห้องสมุดให้อยู่ในสภาพที่ใช้งานได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ควรเพิ่มประสิทธิภาพความสามารถของครูบรรณาธิการ์ในด้านนี้ให้มากยิ่งขึ้น โดยนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเรียนการสอน และฝึกให้ครูบรรณาธิการ์มีความสามารถใช้เทคโนโลยีต่างๆ เหล่านั้นช่วยในการดำเนินงานห้องสมุดได้อย่างรวดเร็วยิ่งขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ครูบรรณาธิการ์ใช้เวลาในการปฏิบัติงานในเรื่องนี้ลดน้อยลงกว่าที่เป็นมา

3. ความสามารถในการจัดการ สถานศึกษาควรผลิตครูบรรณาธิการที่มีความสามารถในเรื่องการริเริ่มจัดทำโครงการต่างๆของห้องสมุดขึ้น โดยมีการสอนวิชาการจัดการโครงการ (Project Management) เพื่อสอนให้ผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้นำในการบริหารและพัฒนาโครงการต่างๆ ของห้องสมุด และการบริหารงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินงานต่างๆ ของห้องสมุดได้อย่างเหมาะสม

4. ความสามารถในการวางแผนและการประเมินผล ในรายวิชาการบริหารและการจัดการที่สถานศึกษาเปิดสอนควรเน้นความรู้และทักษะในการกำหนดนโยบาย เป้าหมายการดำเนินงานห้องสมุดทั้งในระยะสั้นและระยะยาว, การวางแผนการดำเนินงานห้องสมุดให้สอดคล้องกับนโยบายและวัตถุประสงค์ของห้องสมุดและสถานศึกษา และการประยุกต์ทฤษฎีและหาแนวทางปฏิบัติที่เหมาะสมเพื่อใช้พัฒนาห้องสมุดให้บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ อาจฝึกนักศึกษาได้มีโอกาสวางแผนทำโครงการต่างๆ และประเมินผลโครงการในลักษณะที่ครบวงจรระหว่างที่ศึกษาให้มากยิ่งขึ้น หรืออาจจะกำหนดหรือบังคับให้นักศึกษาต้องทำโครงการอย่างน้อยหนึ่งหรือสองโครงการเพื่อประกอบการเรียนในรายวิชาต่างๆ การทำเช่นนี้จะเป็นการฝึกความสามารถของนักศึกษาให้มีทักษะ ความชำนาญ และประสบการณ์เพื่อเตรียมความพร้อมสำหรับการปฏิบัติหน้าที่ในห้องสมุดโรงเรียนในฐานะครูบรรณาธิการ ซึ่งจะส่งผลให้ครูบรรณาธิการที่ผลิตออกไปเป็นที่ยอมรับของบุคลากรทุกฝ่ายภายในโรงเรียน

5. ความสามารถในการวิจัย การวิจัยถือได้ว่าเป็นกระบวนการที่มีเหตุมีผลมากที่สุดที่จะได้มาซึ่งข้อมูลที่น่ามาเพื่อแก้ไขและพัฒนาหน่วยงานแต่ละแห่ง ดังนั้นถ้าครูบรรณาธิการมีความสามารถในการด้านนี้แล้วก็จะสามารถให้คำปรึกษาแก่บุคลากรทุกฝ่ายในการวิจัยได้ ห้องสมุดก็จะกลายเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนอย่างแท้จริง เพราะมีทั้งทรัพยากรสารสนเทศและอุปกรณ์ที่จะให้บริการ และครูบรรณาธิการที่พร้อมจะให้คำปรึกษาทางวิชาการดังนั้นในการแนะนำด้านการเรียน สถานศึกษาควรชี้แนะให้ผู้ที่จะออกไปปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน เลือกเรียนหลักสูตร แผน ก. ที่มีการทำวิทยานิพนธ์มากกว่าเลือกเรียน แผน ข.

6. ความสามารถในการเรียนการสอน สำหรับสถานศึกษาที่ผลิตครูบรรณาธิการควรจะดำเนินการดังนี้คือ ควรจะปรับปรุงหลักสูตรในรายวิชาที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการเรียน และการสอนของนักศึกษาให้ทันสมัยอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้นวัตกรรมทางด้านการศึกษากับการสอน รายวิชาการสอนบรรณาธิการศาสตร์สามารถช่วยพัฒนาความสามารถในการวางแผนการสอน การใช้ทฤษฎีและเทคนิควิธีการในการสอนตลอดจนการประยุกต์ทฤษฎีการเรียนรู้อ เพื่อให้ครูบรรณาธิการมีความสามารถสอดคล้องกับการเรียนการสอนตามแนววิสัยทัศน์ที่มุ่งให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นสำคัญ ถ้าสถานศึกษาที่ผลิตครูบรรณาธิการไม่มีรายวิชาเช่นนี้ อาจเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนรายวิชาจากแหล่งอื่น

7. ความสามารถในการด้านจิตวิทยาและพฤติกรรมศาสตร์ ควรเสนอเนื้อหาทางด้านจิตวิทยา และพฤติกรรมศาสตร์เพื่อฝึกให้ผู้เรียนมีความเป็นผู้มีตลอดจนช่วยเหลือบุคคลากรต่างๆ ภายในโรงเรียนทั้งระดับบุคคล และระดับกลุ่มในการเรียนการสอน ควรมีการสอนเกี่ยวกับจิตวิทยาและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพราะครูบรรณาธิการจะต้องทำหน้าที่ในการให้บริการแก่ผู้ใช้ นอกจากนี้รายวิชาต่างๆ ที่สอนควรปลูกฝังให้ผู้เรียนมีทัศนคติของการอยู่ร่วมกัน การให้ความร่วมมือ และการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอันจะทำให้เกิดสภาพแวดล้อมการทำงานที่เป็นสุข

การประยุกต์ผลสำหรับกรมสามัญศึกษา

กรมสามัญศึกษาได้กำหนดนโยบาย และจัดทำโครงการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับห้องสมุดโรงเรียนขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมให้ห้องสมุดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ภายในโรงเรียน และชุมชน การที่ห้องสมุดโรงเรียนจะสามารถให้บริการตอบสนองความต้องการของผู้ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนหรือครูบรรณาธิการที่มีความสามารถอย่างเพียงพอจึงจะทำให้เห็นนโยบาย หรือเรื่องต่างๆ ที่กรมสามัญศึกษากำหนดขึ้นประสบความสำเร็จได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนหรือครูบรรณาธิการมีความพร้อมสำหรับการปฏิบัติงานห้องสมุดตามความต้องการของกรมสามัญศึกษา กรมสามัญศึกษาจึงควรให้ความสำคัญ และสนับสนุนส่งเสริมครูบรรณาธิการห้องสมุดโรงเรียนดังต่อไปนี้คือ

1. ด้านวิชาชีพ กรมสามัญศึกษาควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูบรรณาธิการทำงานเต็มเวลาในห้องสมุดโรงเรียน เพื่อจะช่วยทำให้ห้องสมุดโรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอนอย่างแท้จริง เพราะในสภาพปัจจุบันนอกจากข้อจำกัดทางด้านจำนวนครูบรรณาธิการที่มีไม่เพียงพอต่อการดำเนินงานห้องสมุดแล้ว ครูบรรณาธิการส่วนใหญ่ยังต้องรับผิดชอบต่อการสอนจนทำให้งานที่ต้องรับผิดชอบจริงๆ คืองานห้องสมุดเกิดความล่าช้า ไม่ทันต่อการให้บริการ นอกจากนี้แล้วกรมสามัญศึกษาควรให้ความสำคัญต่อชั่วโมงการปฏิบัติงานห้องสมุดของครูบรรณาธิการ โดยให้ถือชั่วโมงการปฏิบัติงานมีความสำคัญเทียบเท่ากับชั่วโมงการสอนของครูอาจารย์ในหมวดวิชาอื่นๆ และควรนับชั่วโมงในการปฏิบัติงานเป็นชั่วโมงการสอน ซึ่งถ้ากรมสามัญศึกษาทำได้ดังนี้จะทำให้ครูบรรณาธิการหันมาทุ่มเทเพื่อปฏิบัติงานห้องสมุดมากยิ่งขึ้น เพราะในสภาพปัจจุบันนี้ชั่วโมงการสอนมีผลต่อก้าวหน้าในตำแหน่งหน้าที่ของครูอาจารย์ในระดับโรงเรียน

2. กรมสามัญศึกษาควรจัดทำโครงการเพื่อเพิ่มพูนความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานแก่ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง . โดยเฉพาะโครงการที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังต่อไปนี้คือ

- 2.1 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการงานภายในห้องสมุด
- 2.2 การทำเครื่องมือในการเข้าถึงสารนิเทศ
- 2.3 การจัดการโครงการ
- 2.4 การวางแผนการดำเนินงานห้องสมุด
- 2.5 การทำวิจัย
- 2.6 การสอนและวิธีสอนรวมถึงการใช้นวัตกรรมในการเรียนการสอน
- 2.7 ความเป็นผู้นำทางการศึกษา
- 2.8 ความมีมนุษยสัมพันธ์และจิตวิทยาในการดำเนินงานห้องสมุด
- 2.9 การประชาสัมพันธ์

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยนี้ศึกษาเฉพาะ ความคาดหวังจากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น จึงเป็นเพียงส่วนหนึ่งของภาพรวมความสามารถของครูบรรณารักษ์ที่คาดหวังทั้งหมด ซึ่งหากมีการศึกษาความสามารถของครูบรรณารักษ์ในโรงเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมด ผลการวิจัยอาจช่วยเสริมการวิจัยในครั้งนี้ และจะทำให้ได้ภาพรวมความสามารถของครูบรรณารักษ์ที่ผู้บริหาร ครู และครูบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษาคาดหวังทั้งหมดในปัจจุบัน

แนวทางการวิจัยในอนาคต

จากการศึกษาความสามารถของครูบรรณารักษ์ตามความคาดหวังของผู้บริหาร ครู และครูบรรณารักษ์โรงเรียนมัธยมศึกษา ควรจะได้มีการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมดังนี้คือ ศึกษาความสามารถของผู้ปฏิบัติงานสารนิเทศในห้องสมุดประเภทอื่นๆ เช่น ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดโรงเรียนประถมศึกษา ห้องสมุดวิทยาลัยอาชีวศึกษา